

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. române a Caransebeșului

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ APARE DUMINICA ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
 " " " " pe 1/2 de an 5 cor.
 " România și străinătate pe an 14 frc.
 " " " " pe 1/2 an 7 "

Manuscrisurile să adresează la redacțiunea
 „Foaia Diecezană” iar banii de prenumăra-
 riune și inserțiuni la Administrațiunea Tipog-
 rafiei și Librării diecezane în Caransebeș
 Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
 edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
 până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
 de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor

Nr. 7390 Școl. 1914.

Frunza de mure pentru ceain. din,
 un **ORDIN**

cătră oficiile parohiale și învățătorii din eparhie.

el Căsușnicilor de Caransebeș, reținem ur-
mele.

Este cunoscut ordinul Nr. 5841 Șc. ex 1914
 pentru a aduna frunză de mure pentru teiu pe
 sama soldaților.

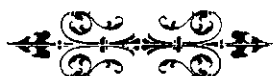
Înaltul Ministeriu de culte ne cere acum
 prin scrisoarea dela 23 Noemvrie n. 1914 Nr.
 5102 Pres., ca să să trimită frunzele adunate
 în saci la adresa: **Oficiului de ajutorare
 a armatei dela ministerul reg. ung. de
 honvezi „M. kir. honvédelmi Ministerium
 Hadsegélyző Hivatala” din Budapesta.** Mai
 nainte s'a cerut a să trimita la inspectorii reg.
 de școale.

În conformitate cu dorința înaltului mini-
 steriu dispunem acum, că — acolo unde s'au
 adunat asemenea frunză, înainte de a o bate
 bruma, și aceea nu s'a trimis sau dus încă la
 inspectoratele școlare — să facă On. preoți și
 învățători toți pașii delipsă, ca să să pue în
 saci și să să trimită sau inspectorilor reg. de
 școale sau direct la adresa de mai sus din mi-
 nisteriu de honvezi. Ministeriul de comerț a
 admis, ca transportul pe teren să fie **gratis.**

Unde sânt mai multe școale e recoman-
 dabil să să pacheteze toată frunza la olaltă.
 Eventuale spese cu sacii și cu transportul — ne
 spune ministrul cultelor — au să le anticipe
 școalele de stat. #

Caransebeș 12/25 Noemvrie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
 episcop.

Nr. 7391 Șc. 1914.

CIRCULAR.

cătră toate organele noastre bisericești
 din eparhie.

Înaltul ministeriu de honvezi ne arată în
 scrisoarea sa dela 20 Noemvrie Nr. 6762 Hd. H.,
 că dorește a face o bucurie soldaților din tabere
 trimițându-le pela Crăciun diferite daruri, drept
 dovadă a iubirii ce o au cei de acasă față de cei
 duși la război.

Apelele să vor trimite pe calea inspectora-
 telor reg. de școale.

Deși știm, că părinții, soțiile și copiii celor
 duși în războiu se gândesc cu mult dor la fiii,
 soții și părinții lor îndepărtați și espuși primej-
 diei de a-și jertfi și viața, și — după cât le per-
 mit mijloacele și împrejurările — le și trimit
 diferite lucruri trebuincioase în tabăra unde se
 află, — totuș prin aceasta îndemnăm pe credin-
 cioșii noștri, ca după putință să contribue și ei
 unde li-să va cere în scopul acesta, ca astfel
 — precum oferim tronului și patriei cea mai
 supremă jertfă — jertfa lui Avram — adevă
 viața fiilor noștri celor mai de samă — așa să
 facem și pe aceasta cale ceea ce va fi cu putință.

Caransebeș 12/25 Noemvrie 1914.

Dr. E. Miron Cristea
 episcop.

Să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine
 (Lc. 10, 27).

Iubirea ce să manifestă la om este de mai
 multe feluri, care vecinic se schimbă și are di-
 ferite inclinațiuni. Cu o dragoste îmbrățișăm pe
 un bătrân, cu alta un copil; cu alta pe un prieten,
 un oaspe ce-l primim în casă; cu altă dragoste
 iubim pe frate, pe soră, pe mamă, pe tată, pe
 soț ori soție și pe mire și mireasă. Cine vrea
 să-și facă pretutindenea prietenie intimă, nu-o

va avea nicicând; cine e cu toți sincer, o pătește curând.

Dar adecă cum să iubesc eu pe aproapele meu? Mântuitorul Isus ne dă răspunsul cel mai potrivit: „Să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine“.

La auzul acestor cuvinte ale dumnezeescului Măestru, cel mai egoist ar tresări, carele afară de sine nu poate iubi nici prețui pe mine, celace pentru interesul său, pentru onoarea, pentru mărirea averii sale e în stare să jertfească frate, soră, prieteni, compatrioți și patria chiar. La auzul acestor cuvinte să pare a tresări și cel mai binevoitor, căruia îi place a urma poruncile lui Dumnezeu, dară recunoaște imposibilitatea de a prețui și iubi pe altul ca pe sine.

Însă cuvântul Domnului rămâne pururea adevăr vecinic și pentru împlinirea acestui cuvânt numai și numai omenirea este chemată și printr'ânsul a ajunge la fericire.

Ce pretinde Isus când zice să iubim pe aproapele nostru ca însuși pe noi? El pretinde, să facem fiecărui semen aceea ce am pretinde unul din noi să ni să facă în asemenea poziție: să fim iubiți cu aceeași iubire cu care o dorim din inimă. Să fi năvălit în drumul mare de tâlhari, să fi bătut și sângerat, ce ai pretinde să-ți faci ceice trec pe acea cale? Deci aceea să faci și tu unora din cei lipsiți, impresurați, ajunși în împrejurări critice. Dacă vezi undeva pe cineva în nenorocire, el este prigonit, părăsit și chiar tractat în mod barbar, cugetă să fi tu în asemenea stare, ce ai pofti să și-să facă în asemenea împrejurări? Sau să fi luat sub scutul cuiva atunci când dușmanul tău înfuriat se răzună asupra ta, a fi scutită dreptatea cauzei tale contra mâniei celui invidios, a și-să apăra onoarea când este atacată în absența ta. Atunci zice Isus: «Să iubești pe aproapele tău ca însuși pe tine, mergi și fă și tu asemenea». «Toate ce vrei ca oamenii să-ți facă fie, fă și tu lor» (Mt. 7, 12).

Iată explicația cuvintelor Mântuitorului acelorace nu vreau și nu pot să cuprindă iubirea aproapelui.

Așadară nu e numai o toleranță față de alți oameni sau o bunăvoință numai superficială, ci trebuie să fie o iubire adevărată, izvorâtă din adâncul inimii, o compătimire sinceră și o durere vădită cu scop de ajutorul posibil.

Așa merge ostașul în luptă. El vede dușmanul și-și face datorința, apăra patria, moșia și familia. El caută ca pe un timp îndelungat să-l facă imposibil, să aibă liniștea convenită dezarmându-l și nimicindu-l, ori prin mijloace de spaimă să te faci lui temut. Însă în mijlocul luptei ostașul creștin trebuie să arate iubire, este dator să aibă cruțare față de cel dezarmat, milă față de cel rănit și compătimire pentru priso-

ner. El trebuie să se pună în poziția acestui nefericit și ce ar pofti el în asemenea stare să i-să facă, aceea este dator el să facă semenului său.

Așa e cu iubirea față de cel vinovat ce trebuie să o exercite judecătorul asupra lui. El erucează cauza, caută intențiunea păcătosului, mijloacele și scopul ce a urmărit, și apăra avutul, onoarea cetățanului pacinic de ura, dușmănia oamenilor sălbateci prin aceea, că pedepsește pe cel vinovat, prin ce dă pilda și altora de a se feri și a nu cădea în asemenea păcat. Judecătorul nu-l chinue cu lucruri nepermise, nici exercită asupra celui vinovat ură, răz bunare, ci-l condamnă cu vădită iubire, ca și când ar fi el în asemenea poziție și ar aduce altul sentință asupra faptei sale rele.

Și acuma ca exemplu vădit și învederat să trecem la iubirea Mântuitorului, ce a arătat-o și exerciat-o el asupra omenimci. Să vedem mila și îndurarea sa față de neamul omenesc atât de destrăbălat și păcătos.

Unde în legea veche s'a văzut la orcare din popoarele păgâne o asemenea iubire? Acolo să zice: „Ochi pentru ochi și dinte pentru dinte“. Nu era cruțare, nu era iubire, nu era milă, cu atât mai puțină compătimire și îndurare. Numai Mântuitorul prin învățăturile sale a deschis omenimei ochi și calea spre mântuire, numai el atât prin cuvinte cât și prin fapte a fost în stare să scoată neamul omenesc de sub jugul păcatului, să-l ridice din starea ticăloasă în care zăcea, să-l facă fiu și chiar împreună locuitor cu el Fiul și cu Tatăl. El să arate și descopere omenimei, că toți sântem fiii aceluiaș Tată, toți de aceeaș mâncare și beutură avem lipsă, toți formăm familia acea mare, în fruntea căreia stă Tatăl cu putere și conducere.

Și pentru impregnarea în inima genului omenesc a acestor adevăruri, a dovedit, că el prin vărsare de lacrimi amare, prin scuipiri, prin bătăi, prin chinuri și moarte a știut să pecetluiască pentru veacuri iubire, milă și îndurare; a arătat pe Golgota, că este gata a suferi și a sângera pentru mântuirea sufletelor; a știut să ceară ertare pentru asupritorii lui: „Doamne iartă-le lor, că nu știu ce fac“ (Lc. 23, 34). Și apoi oare nu străbate cuvântul lui ca o săgeată, ca un fulger inimile noastre când zice: „Cine nu iubește pe fratele, pe mine nu măiubește“ și: „Ce ați făcut unuia din frații mei mai mici, mie mi-ați făcut.“

Și apoi pe învățăceii săi, cu lacrimi în ochi, cu inima sângerândă, îi învață «Să vă iubiți unul pe altul cum v-am iubit eu pe voi, într'aceea va cunoaște lumea, că sântefii învățăceii mei, de veți avea dragoste între voi».

Preotul Iana.

Copia.

Lugosch

Rent-Amt

Ausweis

Wieviele und in welchen diesendigen Bezirks Ortschaften ganz neue im Fundament und 1 Schuh ausser deisem von gebrandten übrigens aber ungebrandteten Ziegeln zu erbauende Schulhäusern nach denen beiliegenden Planen und Überschlügen, in Antrag zu nehmen wären.

Benennung der Ortschaften	Diese Ortschaften		Nach deren Anzahl auch die Schulen zu erbauen wären			Bemerkungen
	Bestehen aus Haus Nr.	Haben schulfähige Kinder	1-te	2-te	3-te	
			Klasse			
Wallach. Lugosch	401	325	"	"	"	Hat eine geraume von guten Maalien erbaute Schule.
Boldur	150	75	"	1	"	"
Schabar	79	42	1	"	"	"
Hodosch	86	45	1	"	"	"
Hung. Sakosch	499	200	"	"	1	"
Wissak	302	180	"	"	1	"
Herindiest	163	85	"	1	"	Kommet in Herindiest zu errichten, wohin die Kinder von
Satumic	75	30	"	"	"	Satumic ob der Nähe zu gehen haben.
Oloshag	109	54	1	"	"	"
Honorisch	112	60	1	"	"	"
Govoshdia	159	87	"	1	"	"
Lugoschel	178	100	"	1	"	"
Schorna	67	42	1	"	"	"
Sakul	171	100	"	1	"	"
Kaveran	79	44	1	"	"	"
Prisaka	148	87	1	"	"	"
Saguschen	120	70	1	"	"	"
Pestiere	118	60	"	1	"	Haben die Schule gemeinschaftlich, welche in Pestiere zu
Macsova	124	70	"	"	"	erbauen wäre.
Tjekova	97	57	1	"	"	"
Schidioara	199	120	"	1	"	Obgleich Krivina von der Schule entfernt, so kann doch
Krivina	63	32	"	"	"	ob des kleinen Orts dahin mit einer Schule der Antrag
Kricsova	157	95	"	1	"	gemacht werden.
Cseresh Temes	93	48	1	"	"	Hat gleiche Beschaffenheit wie nebenseitig.
Maguri	43	28	"	"	"	"
Tapia	74	51	"	1	"	Da letzterer Ort ganz nahe an Tapia, so kann die Schule
Harmadia	50	30	"	"	"	gemeinschaftlich bestehen zu Tapia.
Poganjest	73	45	1	"	"	"
Drinova	57	40	1	"	"	Obgleich dieser Ort mit keinem eigenen Lehrer bestellt ist,
Schurest	33	20	1	"	"	so wird wegen zu weiterer Entfernung v. Schurest ein
Potjest	32	20	"	"	"	eigenes Schulhaus hier zu erbauen sein.
Bürna	37	24	"	"	"	Kann die Schule gemeinschaftlich bestehen, und zu Schurest
Sarasan	55	30	1	"	"	erbaut werden.
Leogoschest	61	45	1	"	"	Ingleichen und zu Sarasan erbaut werden.
Remete	69	50	1	"	"	"
Gladova	93	60	1	"	"	Wäre bisher ein Filial v. Leogoschest, bedarf doch wegen
Kuttina	99	70	1	"	"	zu weiter Entfernung ihre eigene Schule.
Klicsova	157	100	"	1	"	Eben ein Filial v. Kuttina, aber zu weit v. dannen entfernt.
Nevrinca	45	25	"	"	"	"
Poerul	75	45	1	"	"	Die Schule zu Klicsova zu erbauen wohin die Kinder v.
Gruin	93	60	1	"	"	Nevrinca abgehen können.
Gross Costil	135	88	"	"	1	War ein Filial v. Gruin, doch der Entfernung und Anzahl der
Klein. Costil	29	18	"	"	"	Kinder wegen eine eigene Schule zu Gross Kostil zu erbauen.
Sylha	148	100	"	"	"	Diese 3 Ortschaften liegen nahe beisamen, mithin die Schule
Valjalunga	35	20	"	"	"	zu Gross Kostil zu erbauen.
Hesserisch	62	40	1	1	"	"
Zusammen			21	10	3	Valjalunga ist zwar etwas entfernt, können die Kinder nach
						Hesserisch abgesendet werden.

L. S.

Kr. K. Kaal-Rent-Amt.

Lugosch den 16-ten 9ber 791.

David Lázár m. p.

Rentmeister.

Franz Michael Grubel m. p.

Limba maghiară

În școlile noastre confesionale.¹

Dlor învățători!

Prin ordinul P. V. Conzistor arhidiecezan din 19 Martie a. c. Nr., 3642 Școl. am fost însărcinat și în acest an cu conducerea conferenței acestui cerc în calitate de comisar conzistorial.

Cu circulara de acelaș dat și Nr. P. V. Conzistor a fixat ca obiect de discuție a conferențelor învățătoresți din acest an „*limba maghiară*” și totodată a dat programul amănunțit uniform pentru toate cercurile conferențiere. Rămânând astfel în fond neschimbat programul stabilit de conferența noastră din anul trecut, au fost delipsă numai puține schimbări pentru a fi adus în conformitate cu programul hotărât de P. V. Conzistor. La numirea proponentilor am ținut cont — pe cât a fost cu putință — de angajamentele luate în anul trecut cu privire la lucrarea temelor. Totodată am aflat de bine să pun în discuție și chestiunea mișcării cooperative, care trebuie să ne deștepte și interesul nostru din zi în zi tot mai mult.

Domnilor învățători! În școlile noastre confesionale gr.-or. române limba de propunere este limba maternă a elevilor, adică limba română. Limba maghiară figurează în planul nostru de învățământ ca obiect de învățământ alături de celelalte obiecte de învățământ, cu deosebirea, că să pretinde a i-să da estenziune mai mare decât celorlalte obiecte. Învățământul limbii maghiare în școlile noastre populare are deci rolul învățământului limbilor moderne în celelalte categorii de școli dela noi și din străinătate, numai cât dela noi să cere să dăm rezultate cu mult mai mari pe acest teren. Vom vedea întrucât este aceasta cu putință.

Mai înainte însă dați-mi voie să deschid șirul discuțiilor zilelor de astăzi și mâne prezentându-Vă o icoană, — pe cât să poate în cadrul unui discurs de deschidere — a căilor, pe cari bărbății de școală au încercat să ajungă la scopul, ce-l urmărește învățământul limbilor moderne, a rezultatelor și concluziilor didactice și metodice, la cari au ajuns, pentruca asemănând-o cu împrejurările noastre speciale, — să putem trage învățăturile, ce ne pot fi de folos.

I. Urmărind dezvoltarea istorică a învățământului, vom afla din cele mai vechi timpuri printre obiectele de învățământ și o limbă străină, și anume în primul rând limba latină. Multe veacuri dearândul limba latină a fost chiar limbă de propunere. Ea era considerată de singura limbă, în care să pot cultiva științele, pe când celelalte limbi nu erau potrivite pentru a să da prin ele expresie cugetărilor mai adânci. Dar limba latină este o limbă moartă și cade sub altă apăsare. Voiu aminti totuș dintre multele păreri cu privire la învățarea acestei limbi pe aceea a lui Ioan Amos Comenius, care cu aproape trei veacuri mai înainte a profesat pe terenul didacticei și a metodicei principii, cari astăzi ni să par nouă, rezultat al timpurilor moderne.

El propune pentru școala „maternă” o „metodă universală”, care — ne spune el în „*Didaactica Magna*” (pag. 301 urm.) — nu are în vedere numai limba latină — cea nimfă iubită, — ci caută calea pentru instrucțiunea uniformă în limba maternă a fiecărui popor.. intențiune care nu trebuie întunecată prin o așa desconsiderare a limbii materne... A voi să învețe pe cineva o

limbă străină înainte de a cunoaște bine pe a sa proprie, e întocmai, ca și cum ar vrea să-și învețe pe fiul său călăria înainte de a putea să meargă în picioare... Acel, care nu cunoaște limba maternă nu poate pricepe să predea limba latină, din cauză, că limba maternă servește de conducătoare spre cea latină. — Apoi zice mai departe, cer din partea școlarii și o cultură reală și aceasta să poate dobândi ușor cu ajutorul scrierilor compuse în limba maternă și care conțin nomenclatura obiectelor. Odată dobândită aceasta, atunci își pot însuși cu atât mai ușor nomenclatura latină, fiindcă au să o adaugă la obiecte cunoscute. El cere, ca școlarii să învețe dela etatea de șase ani până la etatea de 12 ani „să cetească corect tot ce e scris și tipărit în limba maternă”, „să scrie frumos și răpede, după legile gramaticei limbii materne”. Numai după ce știu toate aceste și sânt stăpâni de deplin pe limba maternă, să învețe limbi străine și vor avea avantajul, că le vor învăța mai ușor. „Acei dintre copii... cari învață mai târziu diferite limbi, nu vor suferi nici cel mai mic neajuns, dacă nu vor cunoaște expresiunile artistice în limba țării lor, tot așa fiindcă se roagă lui Dumnezeu Tatăl mai întâi în limba lor, decât în cea latină...” Cu privire la timpul, când să înceapă, și modul cum să învețe limbile moderne, ne spune că „dacă unii copii trebuie să ocupe cu învățarea limbilor popoarelor vecine, acestea să să facă înal 10-lea, 11-lea și al 12-lea an și anume între școala maternă și cea latină. Și aceasta să poate foarte ușor, dacă îi trimit acolo, unde nu să vorbește limba lor maternă, ci aceea, pe care vor s'o învețe”...

În altă parte a scrierii sale ne spune, că „totdeauna (să să învețe limbile) una după alta, niciodată două de odată, căci altfel una încurcă pe cealaltă... Și fiecare limbă să să învețe pentru sine aparte... Și fiindcă limba maternă să referă la lucruri ce să fac cunoscute inteligenței cu încetul, de aceea și studiul ei cere mai mulți ani, și anume timpul întregii copilării, cum și o parte din a juneții. După aceea să poate trece la studiul limbii latine... Fiecare limbă să să învețe mai mult prin practică, decât cu reguli, și anume cetiri, repetiție, transcriere, încercări de imitare înscris și oral și atât de des cât e posibil... Regulele să înlesnească practica. Norma să o dea limba deja învățată...” (pag. 231 urm.).

Nu ne vom mira, dacă aceste principii corecte le vom găsi repetându-să în timpurile de mai târziu și dacă vom afla, că rezultatele didacticei moderne, bazată pe studiul legilor psihologice, au ratificat multe din ele.

În țările mai înaintate în în civilizație ale Apusului s'a introdus de multă vreme învățarea unei limbi moderne în școlile superioare. Germania a stat veacuri întregi sub influența limbii, literaturii și culturii franceze. Începând de pela finea evului mediu până în secolul al 18-lea limba franceză a fost mijocitoarea tuturor ideilor nouă, limba de conversație a întregii lumi civilizate și mai ales cercurilor sociale mai înalte. Ea s'a susținut în școlile germane ca obiect de învățământ până astăzi când tinde, din alte considerații, a-i lua locul tot mai mult limba engleză. Și astfel dela încercările lui W. Raticius și ale filantropistului I. B. Basedow, în Franța ale lui Montaigne, în Anglia ale lui Locke, până la cele mai moderne metode, de a învăța o limbă nouă în „timp scurt”, „ușor” și „temeinic”, găsim un număr mare de bărbăți ai școlii, căutând să aplice legile pedagogice și psihologice și asupra învățământului limbilor moderne.

Fiindcă școala era stăpânită de limba latină, era natural, ca la început să să învețe limbile moderne după analogia celei latine. Această metodă e numita gramaticală. Locul de frunte îl ocupă gramatica cu re-

¹ Cuvânt de deschidere, ținut la conferența învățătorilor gr.-ort. români din cercul XIII, (Mediaș-Târnava).

² Trad. de P. Gârboviceanu, editura Administrației Casei Școlilor, ed. II. 1910.

gulele ei; pe baza acestora să învețe limba. Gramaticile erau întocmite intru toate după felul celor latinești. Dau mai întâi regulile de pronunțare, de scriere și clasificare a „literilor”; apoi urmează etimologia cu înșirarea în ordine sistematică a părților vorbirii, cu declinările și conjugările, cum aflăm încă și astăzi întocmite multe gramatici, abia după acestea urmează regulile privitoare la părțile și construcția propoziției. După învățarea regulilor să traduceau propoziții singuraticе, lipsite de legătură internă, din limba străină. Acest sistem s'a susținut uneori chiar și până în zilele noastre. Cât de nefirească este această metodă, e de prisos să mai arăt. Întreg învățământul, în forma aceasta, este mecanic, lipsit de viață, foarte anevoios, reclamând timp îndelungat, muncă grea și stăruință multă. O singură parte bună poate avea această aranjare a materialului: espunerea științifică a sistemului unei limbi. Dar pentru a putea pătrunde aceasta, să cere cunoașterea limbii, deci nu poate servi scopurilor, ce le urmărește școala.

Pela finea veacului a XVIII o nouă metodă voia să îndrepteze scăderile acestea; este metoda lui I. Val. Meidinger, care voia să învețe limba franceză „în timp scurt într'un mod cu totul nou și foarte ușor”. Nouțatea acestei metode constă în aceea, că aduce etimologia gramaticеi în legătură cu sintaxa, dar păstrează ordinea părților vorbirii de până acuma. În această ordine a categoriilor cuvintelor verbul ocupă însă abia locul al 4-lea sau al 5-lea. Din această cauză până să ajungă la verb, întrebuintază numai frânturi de ziceri, din cari lipsește sufletul — predicatul. Toate părțile zicerii, care lipsesc din ea le aflăm în note, în traducere. Iar când începe să întrebuinteze propoziții întregi și texte, — mai ales anecdote, scopul acestora este, ca să fie traduse în limba pe care elevul voește să o învețe aplicând regulile gramaticale învățate. În felul acesta „elevul fabrică însuș limba pe care arc s'o învețe”. Metoda aceasta — sintetică — a aflat mulți aderenti și imitatori, dar în fond nu e mai puțin mecanică decât cea gramaticală.

Ca o reacțiune față de aceste metode, prin anii 20 ai veacului trecut, revine la principiile reprezentantului realizmului german din sec. XVI. Ratichius, în Franța Jacotot, iar în Anglia Hamilton, independent unul de altul. Metoda lor este metoda analitică sau interliniară. Ea să bazează pe un principiu fundamental al „didacticei” lui Comenius, accentuat și de Ratichius, anume: mai întâi lucrul, apoi regula, materia, apoi forma; nici o limbă să nu să învețe după regulile gramaticale, ci să să înceapă cu limba însaș. Principiul cardinal al acestei metode e, ca limba să i-să prezinte elevului ca o limbă vie, expresie a cugetării, legile ei să le afle elevul însuș. Drept aceea i-să dă în mână un text împărțit în lecții, iar sub text stă traducerea verbală. Jacotot a ales *Télémaque*-ul lui Fénelon, iar Hamilton evanglia sf. Ioan. Traducerea interliniară o recomandă deja Locke pentru limba latină în lipsa unui învățator, care ar ști vorbi latinește. Această metodă o întrebuintază astăzi sistemul Toussaint-Langenscheidt, cu deosebirea, că pelângă traducerea din cuvânt în cuvânt aflăm alături și o traducere liberă. — Elevul învață mai întâi să cetească propozițiile, ascultând pronunția învățatorului, să le traducă, apoi le învață de rost și le analizează din punct de vedere gramatical. Astfel învață deodată a ceti, a pronunța, a traduce și și a vorbi. Această metodă nouă analitică s'a dovedit de bună pentru studiul privat; în școala însă întâmpină o mulțime de dificultăți.

(Urmează)

Testamentul regelui Carol.

Testamentul meu, scris și iscălit de propria mea mână la 14 26 Februarie 1899 în Capitala mea București.

(Stărușit)

Hotărăsc încă, ca din averea mea să fie depus un capital de un milion lei în bani sau în renta statului (cu minimum patru la sută) pentru strănepotul meu, Principele Nicolae al României care se va bucura de dobânda acestui capital din ziua majorității sale.

Asemenea strănepeatele mele Princesele Maria și Ileana a României vor cipe-sele Maria și Ileana a României vor primi fiecare cinci sute de mii lei în bani sau în rentă de stat (cu minimum 4 la sută) a căror dobândă va fi plătită în ziua majorității lor sau când ele se vor căsători.

Strănepoții mei Principele Moștenitor și fratele lui Principele Francisc Iosif de Hohenzollern vor primi fiecare ca dar suma de trei sute mii lei. Asemenea toate rudele mele (cunulate, nepoate, strănepeate, strănepoți) vor primi fiecare un dar, care trebuie să aibă cel puțin un preț de opt sute până la o mie lei.

Doresc, ca toate persoanele cari m'au servit în timpul Domniei mele ca miniștri, adiutanți regali, funcționari ai Casei regale și princiare dame, de onoare etc., să primească fiecare un dar, consistând din un obiect de artă, un tablou, o miniatură, un ac, un ceasornic, un inel, etc. Cele din urmă obiecte vor fi luate din cutiile mele cari conțin bijuterii destinate ca daruri.

Fondul de trei sute mii lei, care l-am destinat în anul acesta pentru Universitatea de la Iasi va fi sporit încă cu un capital de sute trei mii lei și întrebuintat pentru un cămin studențesc. În caz că nu s'a cumpărat o casă pentru studenți, atunci o sută mii lei va fi luată pentru îndeplinirea acestui scop. Dobânda de la două sute mii lei va fi pentru întreținerea acestei case.

Colecțiunea mea de arme din Castelul Peleş va rămâne în întregul său acolo ca proprietate a Coroanei României. Această colecțiune arc un catalog detaliat.

Moșia mea „Umkirch” situată în Marele Ducat de Baden va primi un capital, ca fond, de tricisute mii lei, care să dea un venit de cel puțin douăsprezece mii lei pe an. Acest venit este destinat jumătate pentru binefaceri în folosul satului și jumătate pentru îmbunătățirea acestei moșii și a clădirilor sale. Să poate lua o sumă de optzeci de mii lei pentru aducerea apei în Castel și în sat; suma aceasta va fi amortizată luând de fiecare jumătate trei mii de lei pe an, adică de binefacere și de îmbunătățire și întreținerea Castelului (șase mii lei).

Acest fond, care va purta numele meu, va fi administrat de un comitet, compus de administratorul moșiei, preotul și primarul. El va hotări întrebuintarea venitului acestui capital.

Dacă iubita mea soție, regina Elisabeta, este încă în viață, ea va primi o sumă de două milioane lei spre a dispune, cum va crede, de acești bani (poate că ea dorește a întrebuinta din această sumă, o sută mii lei pentru îmbunătățirea casei sale „Segenhaus” (lângă Neu-Wied).

Asemenea ea va dori să facă legate și fundațiuni înfinte de regina.

Strănepeata mea, principesa Elisabeta a României, va primi încă două sute mii lei capital: astfel zestrea, care am prevăzut-o în testamentul meu din 14 26 Februarie 1899, pentru principesa, va fi de un milion lei. Venitul acestui capital trebuie să fie cel puțin patru și jumătate la sută.

Iubita mea nepoată principesa Maria a României va primi șase sute mii lei, sumă de care ea poate dispune cum va crede.

Toată averea mea în bani, acțiuni, obligații, fonduri de stat, după plata tuturor legatelor, va rămânea iubitului meu nepot, principele Ferdinand al României, sumă care doresc să fie păstrată ca capital.

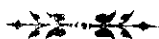
Domnul Basset, secretarul meu, va primi o penziune de o mie lei pe lună, care va fi plătită chiar dacă el va urma serviciul său lângă moștenitorul meu. Ca un semn al mulțumirii mele pentru serviciile sale, el va primi un legat de o sută mii lei, dacă el va fi încă în viață.

Văduva lui va primi o penzie de șase mii lei pe an. Fiii doctorului Kremnitz vor primi fiecare patruzeci mii lei ca dar și vor da din această sumă patru mii lei mamei lor, a cărei penziune de douăsprezece mii lei, dați până acum, va fi plătită până la moartea sa.

Scris și iscălit de propria mea mână.

București, 14/27 Decembrie 1911.

CAROL.

Ce trebuie să știm despre holeră?

1. *Bolnavul de holeră* suferă de diare (eșire înțetă), de vărsături și de sgârșiri și slăbește repede.

2. *Holera este o boală foarte lipicioasă*; germenele ei se află în escrementele, în vărsătură, în flegma și în scuipatul bolnavului.

3. *Omul sănătos poate căpăta holera sau deadreptul dela bolnav*, sau dela orice persoană sau lucru, care a fost atins de scuipatul sau de escrementele bolnavului, și anume mai ales:

dela *îngrijitorul*, dela *hainele, rufele și așternutul* bolnavului, dela *mâncările și beuturile* lui și dela *tacâmurile și orice fel de vase* folosite de el.

Sânt *periculoase* toate obiectele din odaia bolnavului, chiar dacă bolnavul nu le-a folosit. Sânt primejdioase și obiectele cari trec prin mâna multor oameni, d. e. vasele și tacâmurile din piață (târg), din birturi și cafenele, apoi banii murdăriți etc.

4. *Holera să leagă* (să lipsește) mai ales de ceice îngrijesc de bolnav sau umblă cu obiectele folosite de el și peste tot de **ceice mănâncă sau beau fără să se spele întâi pe mâni, sau duc la gură unele obiecte** (d. e. de scris sau de fumat), **pe care le-au prins cu mâinile nespălate**.

5. *Foarte mulți se bolnăvesc* și dacă beau apă dintr'o fântână, dintr'un izvor, pârâu, sau râu, în care au ajuns în vre-un mod oarecare (d. e. prin scurgere) escremente, scuipat sau apă de spălat, infectată dela un bolnav.

6. *Mai ales aceia se bolnăvesc* de holeră, cari și-au stricat stomacul cu mâncări stricate (stătute), cu legume crude (d. e. castraveți, salată, ceapă etc.), cu fructe și cu beuturi spirtoase, ceice au trupul, hainele și locuințele murdare și ceice locuiesc prea mulți laolaltă.

7. *De holeră se poate păzi (feri) omul:*

a) dacă nu umblă la oameni bolnavi de holeră;

b) dacă nu ia parte la întruniri (d. e. la pomeni, la târguri etc.);

c) dacă se spală bine; **mai ales mâinile** trebuie să și le spele bine cu apă curată și cu săpun **totdeauna înainte de mâncare**, căci holera mai ales **de pe mâni prin gură** intră în corpul nostru;

d) dacă se nutrește numai cu mâncări *fierle sau fripte de curând* (proaspete), dacă vasele și tacâmurile, ce le folosește la mâncare și la beut le spală cu apă ferbinte, iară *peștele* adus din ape suspecte (d. e. din râuri, care au putut fi infectate de holeră) îl desface și îl spală în apă ferbinte;

e) dacă *bea apă fearță* și apoi răcită și păstrată în vase acoperite, tot în vase acoperite trebuie păstrată și mâncarea;

f) dacă este *cunșătat* în mâncare și beutură și se ferește de mâncări și beuturi cu care și-ar putea strica stomacul;

g) dacă *își ține curat* atât corpul său și hainele cât și locuința (casa) și curtea. La fiecare casă trebuie să fie privată (umblătoare) cu scaun și toți căsenii să-și facă trebuințele acolo, căci dacă escrementele sânt împărșiate (prin curte, grădină, etc.) ușor poate fi infectată apa de beut și de spălat prin aceea, așa că o parte din conținutul escrementelor să scurge sau să strecoară prin pământ în fântână, în izvor, pârâu etc. sau este dus acolo de animalele de casă (gâini, rațe, porci, câni etc.)

8. Atât bolnavul de holeră, cât și pe acela, la care să arată semnele boalei, trebuie să-l *anunțăm* cât mai în grabă la *primărie*.

9. Pe bolnav trebuie să-l *separăm îndată* de cei sănătoși, să-l îngrijim bine și să-l curăm (vindecăm) cu ajutorul medicului. Toate acestea mai bine le putem face în *spital*.

10. Bolnavul de holeră -- dacă este posibil -- să-și facă trebuințele în vas separat (oala etc.) *Escrementele, scuipatul și apa de spălat* a bolnavului trebuie *desinfectate*, așa că să toarnă peste ele o cantitate egală de *var stins* sau altă materie prescrisă de medic.

11. Celce îngrijește de bolnav *să se spele* cât să poate de bine; să-și spele mâinile cu apă curată și cu săpun, iară după aceea cu oțet, să-și clătească gura mai de multeori pe zi cu apă cu oțet și nici să mănânce, nici să nu bea în odaia bolnavului.

E bine, ce înaintea pragului dela odaia bolnavului să să pună o sdranță muiată în oțet și ceice intră și ies să calce pe ea.

12. Dacă bolnavul *s'a vindecat* pe deplin, să se spele din creștet până în tălpi cu apă caldută și cu săpun sau să se scalde și să-și ia rufe și haine curate (să se primenească).

13. Dacă bolnavul *a murit*, nu trebuie spălat și primenit, ci trebuie să facem numai ce dispune primăria.

14. Sau s'a vindecat bolnavul bolnav de holeră, sau a murit, *odaia* în care a zăcut, la tot cazul trebuie *desinfectată*, și anume:

Rufele și hainele de pat câte să pot spăla înainte de a fi date la spălat trebuie muiate (intr'un ciubăr sau intr'o troacă) cel puțin 2 ore în leșie fierbinte. Așternutul (strejacul, saltea, plapoma și perina) după ce au fost muiate în leșie fierbinte, trebuie frecate bine cu o cârpă muiată în oțet tare și apoi puse la soare.

Hainele, care nu să pot spăla, trebuie curățite și deșinfectate după îndrumările medicului.

Toate obiectele din odaia bolnavului, chiar și dacă nu le-a folosit bolnavul, trebuie spălate și scoase la soare.

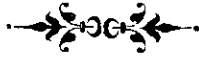
Paietele din așternutul bolnavului, rămășițele de mâncare și gunoiul scos din odaia lui trebuie arse.

Vasele și toate obiectele, pe care le-a folosit bolnavul *la mâncare și la beut*, trebuie spălate cu apă ferbinte

Mobilele nevăpsite (pat, scaune etc.) trebuie spălate cu leșie fierbinte.

Mobilele vășile și mai bune precum și alte obiecte care nu să pot spăla cu leșie, să vor desinfecă cu mijloacele pe care le vor recomanda medicii.

Odaia, în care a zăcut bolnavul de holeră, trebuie văruiată și dacă este nepodită, trebuie văruiată și pământul; ușa, ferestrele și — dacă odaia e podită și — podinile trebuie desinfecăte mai întâi cu leșie fierbinte sau cu alt mijloc de desinfecăre, ce-l va recomanda medicul și apoi spălate. Ușa și ferestrele odăii trebuie ținute toate ziua deschise. 2—3

Contele Tisza către învățătorii români.

Este cunoscut — și de o deosebită valoare din toate punctele de vedere — zelul ce l-a dezvoltat corpul nostru învățătoresc în colectarea de pansamente și albituri pentru ajutorarea soldaților răniți în război.

Acest zel să potențază astăzi când harnicii noștri dascăli colectează pieptare și pănură de lână pentru scutirea vitejilor noștri soldați de frigul greu al iernei ce-l vor întâmpina pe câmpiile de război din Rusia.

Zelul și patriotismul învățătorimei române a ajuns la cunoștința d-lui ministru-președinte, contele Ștefan Tisza, care apărând această muncă nobilă a adresat d. *Ioan P. Lazar*, redactorul „Gazetei învățătorilor” și președintele comitetului „*Ferfa învățătorilor români*” următoarea scrisoare de mulțumită :

Prea stimată domnule,

Venindu-mi la cunoștința valoroasa acțiune de colectare a învățătorimei române și rezultatul ei strălucit, nu mă pot reținea, ca să nu vă exprim mulțumita și recunoștința mea patriotică.

O lature înălțătoare de suflete a acestui război, în care sântem puși la grele probe, este și aceea, că va aduce un viitor mai frumos și mai bun pentru patrie și totodată va apropia inimile unora de ceilalți, deschizând sufletele tuturor pentru o dragoste și încredere reciprocă.

Domnia-Voastră însă săvârșiți acea muncă nobilă, care deschide sufletele și dobândește inimile. Bunul Dumnezeu să vă binecuvinteze pe toți pentru aceasta faptă bună și nobilă.

Cu adevărată stimă sânt

devotat :

Ștefan Tisza m. p.

Știri

Moarte de erou. *Dr Ștefan Chirilovici*, avocat în Ilia, a răposat pe câmpul de luptă în Galiția. Odihnească în pace!

Steag național la prilejuri oficiale. „Drapelul” scrie, că comitetul parohial gr. or. rom. din Logoj a hotărât să procure un steag în colorile românești, în aceleași dimensiuni ca steagul statului, spre a fi arborat alături cu steagul acesta la fiecare prilej oficial, când să impune arborarea steagului.

Calendarul Asociațiunii pe 1915 a eșit de sub tipar și să va expeda membrilor ajutători ai „Asociațiunii”.

Calendarul „Asociațiunii” e cel mai bogat și mai bine întocmit pentru trebuințele de tot felul ale poporului nostru român. Calendarul „Asociațiunii” costă numai 40 fil. și să trimite tuturor celorce îl vor cere. Librarilor și altor vânzători să dă rabat. Nemembrilor să va trimite numai pelângă trimiterea înainte a pretului.

Pelângă însemnarea zilelor, cu sărbătorile de peste an, arată umblarea vremii și semnele de timp după, calendarul de 140 de ani, cu răsăritul și apusul soarelui și fazele lunii. Întunecimile de soare și de lună. Povește economice pentru fiecare lună. Afaceri cu poșta și telegraful. Taxe de timbre și târgurile.

Calendarul „Asociațiunii” e cel mai bogat în povestiri frumoase, sfaturi înțelepte, întâmplările vremii, pilduri folositoare, poezii, proverbe și glume de tot felul. Toate scrise și întocmite pe înțelesul tuturor.

Afară de acestea, calendarul mai e îmbogățit și înfrumșetă cu multe chipuri dintre cele mai alese. Cine voește să aibă calendarul acesta, care cuprinde o mulțime de învățături folositoare, să scrie la „Biroul Asociațiunii” Nagyszeben (Sibiu), str. Șaguna Nr. 6.

Comorile din Lemberg. După un ziar rusesc tablourile, stampele, autogramele și cărțile luate de Ruși din Ossolineul din acest oraș au fost transferate la Petrograd.

Schimbare de nume. O stradă din Berlin, care duce dela Anhalter Bahnhof până în centrul orașului, mai nainte să nimea Königgrätzer Strasse, iar acum să cheamă Budapester Strasse.

Pedeapsă aspră. Pela începutul lui Septembrie a. c. Sârbii ocupaseră Semlinul. Negustorii bogați, Sârbi, din acest oraș au aranjat sărbători, au căutat în tot chipul să mulțumească ofșterimea dușmană. Dar nu mult după aceea armata noastră a pus capăt domniei sârbești. Cei vinovați de tradare de patrie au fugit în Sârbia, părăsind întreaga lor avere, temându-se de pedeapsa ce o merită pentru fapta lor de tradare. Erarul militar le-a confiscat averea de 500 milioane de coroane.

Împrumutul de război ungar a succes cât să poate de bine. Până în 11 l. c. la ameazi la băncile din Budapesta s'au semnat 800 milioane coroane, iar în țara întregă peste un miliard. Să speră, că să vor subscrie aproape 2 miliarde coroane.

Dela poștă. Tariful de colete (pachete) cu Galiția a încetat deocamdată cu totul. Peste tot să pot trimite colete la poștele de campanie 11, 51 și 186. Nu să recomandă a trimite mâncări, căci să strică.

Date statistice interesante. Numărul școalelor medii : Norvegia 91, iar la 26.300 lăcuitori vin 171 elevi; Belgia 191, la 36.100 lăcuitori 170 elevi; Germania 1529, la 42.500 lăcuitori vin 265 elevi; Franța 912, la 43.000 lăcuitori vin 174 elevi; Spania 417, la 43.700 lăcuitori vin 81 elevi; Elveția 86, la 43.800 lăcuitori vin 188 elevi; Svedia 116, la 47.800 lăcuitori vin 207 elevi; Țăr. de jos 120, la 48.800 lăcuitori vin 136 elevi; Grecia 51 la 51.600 lăcuitori vin 124 elevi; Italia 581, la 59.500 lăcuitori vin 129 elevi; Austro-Ungaria 668, la 76.800 lăcuitori vin 315 elevi; Rusia 1687, la 84.500 lăcuitori vin 273 elevi; România 64, la 93.100 lăcuitori vin 266 elevi; Serbia 27, la 108.200 lăcuitori vin 277 elevi; Portugalia 50, la 108.500 lăcuitori vin 212 elevi; Bulgaria 20, la 216.400 lăcuitori vin 615 elevi. Numărul universităților : Anglia 93 colegii (5 univ.) cu 491.700 ascultători, la un col. vin 335 stud.; Franța 74 facultăți (5 univ.)

cu 530.400 ascultători, la un col. vin 335 stud.; Elveția 7 univ. cu 537.800 ascultători, la 1 facult. vin 964 stud.; Portugalia 1 univ., 3 școale med., 5 facult. cu 677.900 ascultători, la 1 facult. vin 253 stud.; Suedia 2 univ., 3 facult. cu 1.104.400 ascultători, la o facult. vin 680 stud.; Țările de jos 4 univ. cu 1.464.500 ascultători, la o facult. vin 890 stud.; Italia 21 univ. cu 1.725.000 ascultători, la un col. vin 1270 stud.; Belgia 4 univ. cu 1.725.000 ascultători la un col. vin 1160 stud.; Spania 10 univ., 1 facult. cu 1.734.800 ascultători, la un col. vin 1450 stud.; Norvegia 1 univ. cu 2.394.000 ascultători, la un col. vin 1550 stud.; Grecia 1 univ. cu 2.632.000 ascultători, la un col. vin 2580 stud.; Danemarca 1 univ. cu 2.757.000 ascultători, la un col. vin 2000 stud.; Serbia 1 univ. cu 2.922.000 ascultători, la un col. 1020 stud.; Germania 22 univ. cu 2.950.100 ascultători, la un col. vin 2670 stud.; România 2 univ. cu 2.980.000 (fără cadrilater) la un col. vin 1980 stud.; Bulgaria 1 univ. cu 4.329.000 ascultători la un col. vin. 940 stud.; Austro-Ung. 11 univ. (10 acad. jur.) cu 4.665.000 ascultători, la un col. vin 3380 stud.; Rusia 11 univ. cu 12.962.3000 ascultători, la un col. vin 3840 stud.

Bibliografie

Ramuri. Nr. 14—16: Emil Gârleanu, C. Ș. Făgețel. Emil Gârleanu (poezie), G. Tutoveanu. Geloșii (novelă), Mihnea Olmazu. Aici... (poezie), S. Gheorghias. Emil Gârleanu, P. Șeicariu. Frumosul vis de aur (poezie), Nichifor Crainic. Domnul Botez (novelă), D. Iov. Cad frunzele (poezie), Al. Iacobescu. Cronică rimată. Bibliografie.

Cosinzeana Nr 45: Morții nostri: Ioan Lăzăroi, Cornel Belei. Constantinopolul. Vor putea Germanii să treacă în Englitera? Rânduri mărunte. Sonet. Din dragoste. Toamna (poezie). Noaptea micului soldat. Cum te-am pierdut (poezie). Florica.

Concurs

Pentru ocuparea postului de *învățător*, devenit vacant, dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Bărbosu**, protopresbiteratul Bocșei-montane, să scrie concurs cu termen de concurență de 30 zile dela prima publicare în „Foaia diecezană”.

Emolumentele sânt:

1. Salar în bani gata 1000 cor. Pentru întregirea salariului la mărimea fixată de art. de lege XVI din 1913 comuna bisericească cere ajutor de stat.

2. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresți — dacă va participa și va dovedi participarea — 30 cor.

3. Pentru scripturistică și tipărituri 10 cor.

4. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.

5. Cortel în natură cu grădină.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta însuș regulat sf. biserică la toate slujbele dzești, a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântări bisericești.

Redactor responsabil: **Dr Iosif Olariu.**

Preferinți vor fi cei cu cunoștințe muzicale și în stare a conduce cor vocal.

Recurenții au a se prezenta în sf. biserică în vre-o Duminică sau sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească.

Recursele instruate cu documentele delipsă au a-să înainta Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral din Bocșa-montană în timpul reglementar.

Bărbosu din ședința comitetului parohial ținută la 21 Septemvrie (4 Octomvrie) 1914.

George Biberea 1—3 **Trifu Despeu**
par. preș. adhoc com. par. not. com. par.

Nr. 538—1914.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopop.

Mersul trenurilor.

Valabil dela 1 Oct. 1914. n.

Budapest—Orsova.

Trenul O. Expr. Pleacă din Budapest: 11⁴⁵
Sosește Karánsebes 6⁴². Orsova sos. 9²⁰.

Trenul accelerat. Pl. Budapest 8²⁵ (numai până la Temesvár: 2⁰⁷). Pl. Budapest 2⁴⁰. Sos. Karánsebes: 10²⁹. Orsova 12⁵⁶.

Trenul de persoane. Pl. Budapest: 8³⁰. 8⁰⁵.
Sos. Karánsebes: 9⁵⁷. 10⁵⁴.

Temesvár—Karánsebes (Orsova).

Tren de persoane. Pl. Temesvár 2²². 6⁴⁰
5⁴⁹. 7⁵⁵ Sos. Karánsebes 5⁴⁵. 9⁵⁷. 8⁵³. Orsova. Sos.
8⁵⁵. — 12²³. 2³¹.

Orsova—Budapest

Trenul Or. Expr. Pl. Orsova 9⁰⁰. Sosește Karánsebes 11⁰². Sos. Budapest 6¹⁰.

Trenul accelerat. Pl. Orsova 3⁰³. Sos. Karánsebes 5³³. Sos. Budapest 1²⁵.

Trenul de persoane. Pl. Orsova: 1¹⁵. 2⁴⁵.
Sos. Karánsebes 4⁴⁰. 6⁰⁶ Sos. Budapest: 7³⁰.

Karánsebes—Temesvár.

Pl. 3⁴⁶. Sos. 6⁴¹.

Orsova—Temesvár.

Pl. 5³⁵. (Karánsebes 8³⁵). Sos. 12³⁰.

Karánsebes Órváralja.

Tren de persoane. Pl. Karánsebes 7⁰⁰. 6²⁵.
Sos. Bauczár 9³⁶. 8³³. Pl. Karánsebes 11³⁰. Sos.
Órváralja 5²⁰.

Órváralja—Karánsebes.

Tren de persoane. Pl. Bauczár 4³⁰. 2⁴⁰. Sos.
Karánsebes 6³⁵. 5³⁰. Pl. Órváralja 7³⁷. Sos. Karánsebes 1⁴⁰.